

Інформаційна довідка МДГ № 12

РОЛЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ (МІЛІЦІЇ) В ОХОРОНІ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

У системі Міністерства внутрішніх справ головним підрозділом з питань охорони громадського порядку є Департамент громадської безпеки. На Департамент покладено завдання, з-поміж інших, здійснення організаційного забезпечення роботи підрозділів патрульної служби міліції та підрозділів міліції особливого призначення. Він також забезпечує систематичне інформування керівництва МВС та інших органів державної влади з питань, які належать до його компетенції. З-поміж основних завдань Департаменту громадської безпеки є втілення державної політики та здійснення практичних заходів у сфері захисту прав і свобод людини та громадянина, охорони громадського порядку й забезпечення громадської безпеки.

Міліція може бути присутньою під час проведення мирних демонстрацій або під час виконання судового рішення, яке забороняє або обмежує подібні демонстрації, у зв'язку з виконанням свого загального обов'язку щодо забезпечення безпеки громадян і охорони громадського порядку (стаття 10, пункт 1 Закону «Про міліцію» 1990 року). Під час проведення масових акцій протесту цю функцію виконують підрозділи патрульно-постової служби міліції. У своїй діяльності вони керуються Статутом патрульно-постової служби міліції України¹ (затвердженого Наказом Міністерства внутрішніх справ 1994 року) та, зокрема, розділом XV Статуту в частині охорони громадського порядку й безпеки під час проведення масових заходів.

Пункт 337 Статуту дублює процедуру надання дозволу для проведення мирних зібрань передбачену Указом 1988 року, який суперечить процедурі повідомлення, передбаченій статтею 39 Конституції.²

У Статуті також викладені обставини, за яких міліція може зупинити зібрання в тому випадку, якщо такі зібрання вважаються несанкціонованими. Так, пункт 338 Статуту передбачає, що приводом для припинення зібрань є проведення несанкціонованого відповідними органами державної влади заходу; порушення порядку організації та проведення зібрань; виникнення загрози безпеки для життя і здоров'я громадян або порушень громадського порядку, заподіяння матеріальної шкоди державному, колективному або приватному майну, порушень правил державного руху, санітарії. Відповідно до пункту 340 Статуту, якщо проводиться «несанкціонована» демонстрація, міліція повинна попередити учасників і проінформувати їх про відповідні правові положення та відповідальність за їхні порушення; у разі невиконання законних вимог міліція може затримати організаторів або активних учасників за порушення громадського порядку й незаконну діяльність.

¹ Текст Статуту доступний за таким посиланням: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0213-94>.

² Нездатність привести норми Положення у відповідність до норм Конституції було критично оцінено активістами та правозахисними організаціями в Україні. Див., зокрема, позицію Харківської правозахисної групи у [Звіті](#) щодо ситуації із захисту прав людини в Україні у 2013 році.